

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Inovácia ako hnacia sila nových obchodných modelov

(prieskumné stanovisko)

(2016/C 303/04)

Spravodajkyňa: Ariane RODERT

Pomocný spravodajca: Oliver RÖPKE

Pán Boereboom, generálny riaditeľ z holandského ministerstva sociálnych vecí a zamestnanosti, požiadal 16. decembra 2015 v mene nadchádzajúceho holandského predsedníctva Rady Európsky hospodársky a sociálny výbor, aby vypracoval prieskumné stanovisko na tému

Inovácia ako hnacia sila nových obchodných modelov

(prieskumné stanovisko)

Sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 10. mája 2016.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 517. plenárnom zasadnutí 25. a 26. mája 2016 (schôdza z 25. mája) prijal 131 hlasmi za, pričom 3 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Európa čelí zložitým výzvam, ktoré si vyžadujú nové sociálne a hospodárske modely. Na dosiahnutie pokroku, rastu a blahobytu v Európe je potrebný posun k hospodárstvu založenému na inovácii.

1.2 V tomto kontexte vznikajú inovačné koncepty a obchodné modely, ktoré naznačujú posun od tradičnej inovácie k inovácii zohľadňujúcej technické, environmentálne a sociálne hľadiská so zameraním na život a blahobyt obyvateľstva.

1.3 EHSV preto žiada Európsku komisiu, aby vypracovala politický rámec na podporu týchto novovznikajúcich obchodných modelov. Malo by sa tak stať prostredníctvom uznania, prepojenia a presadzovania ústredných koncepcií týchto podnikateľských modelov založených na takých teóriách, akými sú spoločná hodnota, kolektívny vplyv, meranie vplyvu, partnerstvo v rámci tzv. špirály a sociálna inovácia.

1.4 Súčasťou tohto rámca by malo byť priaznivé prostredie, v ktorom sa odstraňujú bariéry a rozširujú sa tradičné podnikateľské modely. K otázkam, ktoré by sa mali preskúmať, patrí verejné obstarávanie, právne predpisy podporujúce inovácie, prispôsobený finančný nástroj, lepšie ciele podpora zo štrukturálnych fondov, potenciálne daňové stimuly, odborná príprava, podpora a rozvoj zručností. V prípade poslednej z uvedených oblastí by sa mala osobitne zohľadňovať digitalizácia a robotizácia.

1.5 Rozhodujúcim faktorom je to, aby členské štáty a európske inštitúcie v plnej miere uznávali a presadzovali spravodlivejšie obchodné modely, ktoré sa sústreďujú na dosahovanie inovácií v oblasti sociálneho rozvoja prostredníctvom integrácie merania sociálneho vplyvu súbežne s podávaním správ o hospodárskom pokroku.

1.6 EHSV naliehavo žiada Komisiu, aby pri tvorbe európskeho piliera sociálnych práv v plnej miere integrovala zásady balíka o sociálnych investíciách a jeho spojitosť so sociálnou inováciou, pretože mnohé z týchto nových obchodných modelov sú konkrétnym vyjadrením týchto zásad.

1.7 Členské štáty a Komisia musia zabezpečiť, aby sa sociálne inovácie plne uplatňovali v programoch pre inováciu. Na sociálnu inováciu sa musí v plnej miere využiť finančná podpora EÚ, ktorá sa poskytuje napríklad v rámci programu Horizont 2020 a ktorá by sa mala vyhodnotiť na základe technického čerpania (každou zainteresovanou stranou) a politického vplyvu.

1.8 Členské štáty a inštitúcie EÚ musia v politike na podporu podnikania uplatňovať zásady inovácie s cieľom zabezpečiť priaznivú kultúru, ktorá presadzuje, víta, odmeňuje a šíri inováciu. Táto kultúra zahŕňa prvky, ako je experimentovanie, nové zloženie partnerstiev a rozšírený pohľad na tvorbu hodnôt v spoločnosti.

1.9 EÚ sa musí v rámci iniciatív inovačnej politiky viac sústrediť na podporu a ochranu malých a stredných podnikov (MSP), predovšetkým podnikov sociálneho hospodárstva, mikropodnikov a rodinných podnikov, ako aj všetkých druhov začínajúcich podnikov s cieľom zlepšiť podmienky udržateľnosti a replikácie či rozsahu.

1.10 Nové inovačné obchodné modely sa musia plne zohľadniť v politických iniciatívach zameraných na priemyselnú revolúciu 4.0 a súvisiacich politikách, akými sú napríklad obehové a funkčné hospodárstvo a hospodárstvo spoločného využívania zdrojov. Malo by sa tak stať podnecovaním úpravy všetkých existujúcich podnikov a modelov, podporovaním vzniku nových a nekonvenčných foriem podnikov, ako aj vytváraním nových vzťahov a upravených modelov spolupráce.

1.11 EHSV vyzýva Komisiu, aby pri nadchádzajúcom preskúmaní stratégie jednotného trhu, ktoré sa má uskutočniť v roku 2017, plne začlenila tieto nové obchodné modely a navrhla nové opatrenia v tomto smere.

1.12 Pre všetky podniky je totiž nevyhnutné, aby sa plne rešpektovali zásady dôstojnej práce, sociálne práva zamestnancov a úloha sociálnych partnerov v kontexte nových obchodných modelov.

2. Úvod

2.1 V Európe rýchlo vzniká nové spoločenské prostredie, ktoré si vyžaduje nové sociálne a hospodárske modely na pretvorenie Európy na moderné a celosvetovo konkurencieschopné hospodárstvo.

2.2 Na dosiahnutie rastu zameraného na pokrok, sociálnu súdržnosť a blahobyt je potrebné nové zmýšľanie vo vzťahu k inovácii. Toto zmýšľanie sa ujalo v oblasti inovácie a výskumu vo svete, ako aj v mnohých podnikoch, ktoré sa v súčasnosti usilujú o sociálny, environmentálny, ako aj o hospodársky rast a vplyv. O podpore takéhoto prístupu navyše svedčia aj očakávania spotrebiteľov a dopyt. Jasne to dokazuje vznik takých iniciatív, akými sú spoluspotrebitelstvo, obehové hospodárstvo a hospodárstvo spoločného využívania zdrojov. Tieto iniciatívy majú spoločné to, že sú založené na novom súbore hodnôt a orientujú sa na inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast zameraný na dosiahnutie pokroku, v ktorom sa spája technická, environmentálna a sociálna inovácia.

2.3 Účelom tohto stanoviska je preskúmať niektoré nové koncepcie, ktoré majú zásadný význam z hľadiska inovácie ako hnacej sily nových obchodných modelov. Ako názorný príklad budú použité najmä podniky sociálneho hospodárstva. Stanovisko nadväzuje na *acquis* EHSV v tejto oblasti a najmä na činnosť, ktorá sa vykonala prostredníctvom projektu EHSV na tému sociálneho podnikania⁽¹⁾. Témou tohto stanoviska nie sú koncepcie, ako je obehové hospodárstvo, spoluspotrebitelstvo, funkčné hospodárstvo alebo hospodárstvo spoločného využívania zdrojov, politiky týkajúce sa inovácie alebo MSP, ktorým sa venuje pozornosť v príslušných stanoviskách EHSV.

⁽¹⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.social-entrepreneurship-make-it-happen>.

3. Vznikajúce nové koncepty

3.1 *Presadzovanie sociálnych a spoločenských inovácií ako model podnikania*

3.1.1 Európa čelí zložitým spoločenským problémom, ktoré súčasné systémy nedokážu riešiť. Táto skutočnosť poukazuje na posun paradigmy, ktorá si vyžaduje nové zmysľovanie a inovačné riešenia. Tieto inovácie sa často nazývajú sociálnymi alebo spoločenskými inováciami. „Inovácia sa označuje za sociálnu, ak sú také jej ciele aj prostriedky. Konkrétne sa za sociálne inovácie považujú nové nápady (výrobky, služby a modely), ktoré uspokojujú sociálne potreby (efektívnejšie ako iné spôsoby) a súčasne vytvárajú nové sociálne vzťahy alebo spoluprácu. Takéto inovácie sú pre spoločnosť nielenže prospešné, ale zlepšujú aj jej schopnosť konať⁽²⁾.“ Sociálne inovácie vznikajú vo všetkých odvetviach a nie sú ničím novým, no ich spoločnou črtou je skutočnosť, že napokon vedú k systémovej zmene.

3.1.2 V akademickom svete dnes inovácia zahŕňa viac, než len technický rozvoj. Výskumní pracovníci sa dnes zhodujú na tom, že v inovácii a vo výskume sa musia zohľadňovať technické, environmentálne a sociálne hľadiská. Medzi sociálnymi, digitálnymi a technickými inováciami existuje vzájomná závislosť. Digitálne technológie slúžia v tejto súvislosti ako nástroj na podporu spoločnej činnosti a zvyšovania spôsobilosti ľudí konať, pričom sociálna inovácia je hlavným cieľom.

3.1.3 Sociálna inovácia sa prejavuje inak ako technická inovácia. Zakladá sa na potrebách, jej častým cieľom je reagovať na problém alebo sa zameriava na konkrétnu skupinu používateľov, pričom sa v nej zohľadňujú sociálne, environmentálne a hospodárske hľadiská. Najúspešnejšie sociálne inovácie zahŕňajú celostné myslenie, ktoré namiesto riešenia jednotlivé otázky alebo témy vedie napokon k systémovej zmene.

3.1.4 Základom sociálnych inovácií je etické či ideologické hľadisko alebo hľadisko všeobecného záujmu. Dokazuje to úloha, ktorú má a historicky mala občianska spoločnosť pri formovaní systémov sociálneho zabezpečenia. Sociálna inovácia môže byť novým konceptom, existuje však už veľmi dlhý čas.

3.1.5 Sociálna inovácia je založená na otvorenej komunikácii a spoločnom riešení problémov, ktoré zahŕňa rôzne zainteresované strany a postupy na urýchlenie nových riešení. Sociálna inovácia znamená búranie múrov oddeľujúcich odvetvia a trhy a nahrádzanie logiky súťaženia riešeniami založenými na spolupráci a dlhodobých partnerstvách. Znamená spoločné konanie spojené s hnutím na podporu slobodného prístupu a uplatňovaním nesúťaživých prístupov.

3.1.6 Sociálna inovácia ponúka Európe zásadnú hranicu a bude presadzovať „skutočné sociálne trhové hospodárstvo“ v súlade s článkom 2 Lisabonskej zmluvy. To je však možné dosiahnuť len vtedy, ak sa inovácia jasne zameria na také ciele ako začlenenie a rovnosť. Tým sa naopak urýchlia ďalšie spoločenské inovácie.

3.2 *Preskúmanie tvorby hodnôt z hľadiska spoločnej hodnoty*

3.2.1 Zvyšuje sa informovanosť o tom, že komplexnejšie poňatie tvorby hodnôt, či už hospodársky, sociálne alebo environmentálne, je ústredným prvkom príťažlivého podnikateľského projektu. Skutočnosť, že hospodársky zisk sa tvorí alebo zvyšuje zabezpečením vyššej sociálnej a environmentálnej hodnoty, jasne dokazuje, že hospodársky rast je spojený so sociálnym a environmentálnym pokrokom. Nazýva sa to vytváraním spoločnej hodnoty, čo je koncept, ktorý skúmalo viacero výskumných pracovníkov⁽³⁾.

⁽²⁾ Zdroj: http://ec.europa.eu/archives/bepa/pdf/publications_pdf/social_innovation.pdf.

⁽³⁾ <https://hbr.org/2011/01/the-big-idea-creating-shared-value/ar/1>.

3.2.2 Pre túto stratégiu je rozhodujúci posun od normy optimalizácie krátkodobej finančnej výkonnosti k vytváraniu hospodárskej hodnoty spôsobom, ktorým sa vytvára aj sociálny pokrok a hodnota pre spoločnosť. Spoločná hodnota môže byť takisto hnacou silou ďalšej vlny inovácie a rastu produktivity vo svetovom hospodárstve.

3.2.3 Podpora skutočného sociálneho trhového hospodárstva si vyžaduje podporovanie takých foriem investícií, ktoré sú osobitne určené na podporu vzniku participatívnejšieho, demokratickejšieho a inkluzívnejšieho hospodárstva. V tejto súvislosti je potrebný úplný finančný ekosystém, v rámci ktorého je osobitne zaujímavé uvažovať o formách hybridného a zmiešaného kapitálu, ktorým sa EHSV venoval vo svojom nedávnom stanovisku ⁽⁴⁾.

3.2.4 Uplatňovanie logiky spoločnej hodnoty znamená, že tvorba hodnôt už nepredstavuje presun existujúcej hodnoty, ale skôr celkové zvýšenie sociálnej, environmentálnej a hospodárskej hodnoty. Ďalej sa tým zdôrazňuje skutočnosť, že trh nie je vymedzený výlučne hospodárskymi podmienkami, ale zahŕňa aj sociálne a environmentálne aspekty. Kľúčovým prvkom je to, že spoločná hodnota nadväzuje na silné stránky a rozdiely medzi súkromným sektorom a sektorom občianskej spoločnosti, pričom sa uplatňuje model spoločného vytvárania, ktorý napokon vedie k vytváraniu nových a rastu existujúcich trhov.

3.3 **Budovanie partnerského prístupu**

3.3.1 Riešenie zložitých spoločenských problémov si často vyžaduje úzku spoluprácu vlád, trhu a občianskej spoločnosti s cieľom vytvoriť účinné riešenia. Toto partnerstvo je založené na dôkladnom pochopení pohľadu každej zainteresovanej strany, pohotovom rozhodovaní a empatických prístupoch.

3.3.2 Spolupráca, spoločné vytváranie a medzisektorové inovácie majú obrovské výhody oproti spôsobom, akými spoločnosť riešila spoločenské otázky v minulosti. V tejto súvislosti je ústredným prvkom včasné zhromaždenie zainteresovaných strán s cieľom vymedziť v rámci spolupráce cieľ pre celú spoločnosť a stanoviť ďalší postup.

3.3.3 Keďže k inováciám často dochádza na miestnej úrovni v kontexte skutočných potrieb, treba venovať pozornosť a podporu všetkým segmentom spoločnosti. Zhromažďovanie a výmena týchto skúseností z miestnej úrovne majú veľký potenciál, pretože mnohé z nich sa môžu prevziať a použiť v jednotlivých regiónoch a krajinách.

3.4 **Zameranie sa na kolektívny vplyv**

3.4.1 Ako už bolo uvedené, rozsiahla sociálna zmena si vyžaduje širokú medzisektorovú koordináciu, zosúladenie a partnerstvo. Jedným výsledkom musí okrem toho byť kolektívny vplyv.

3.4.2 Kolektívny vplyv je postavený na záväzku skupiny ústredných zainteresovaných strán z rôznych sektorov, ktoré sa sústreďujú na spoločný program na riešenie konkrétneho sociálneho alebo spoločenského problému. Okrem toho zahŕňa centralizovanú infraštruktúru, špecializovaný personál, štruktúrovaný proces, spoločné meranie, sústavnú komunikáciu a vzájomne posilňované činnosti všetkých účastníkov. Rozsiahla sociálna zmena vznikne ako výsledok lepšej medzisektorovej koordinácie, a nie v dôsledku pôsobenia jednotlivých organizácií.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 13, 15.1.2016, s. 152.

3.5 Uplatňovanie merania sociálneho vplyvu

3.5.1 Ak má koncept inovácie zahŕňať nielen technické, ale aj sociálne a environmentálne hľadisko, pokrok sa musí merať inak. EHSV už skúmal témy (Meranie sociálneho vplyvu ⁽⁵⁾) a Hospodárstvo pre spoločné blaho ⁽⁶⁾), v rámci ktorých sa jasne preukázala potreba rozšíreného pohľadu na výsledky a predkladanie správ.

3.5.2 Dlho boli normou na meranie výsledkov hospodárske ukazovatele. Narastajúci výskyt hybridných štruktúr prinášajúcich inovácie si však vyžaduje súbor nových a celostných ukazovateľov na meranie sociálneho, environmentálneho a hospodárskeho vplyvu.

3.5.3 Uplatňovanie zásad merania sociálneho vplyvu zahŕňa prístup zohľadňujúci zainteresované strany, spoločné chápanie a vymedzenie kľúčových výsledkov, ako aj spoločné stanovenie ukazovateľov. Pomôže to zachytiť skutočnú vytvorenú hodnotu. Ústredným bodom je posun od podávania hospodárskych správ k meraniu takých činiteľov, akými sú sociálny vstup, výstup, výsledok a vplyv. Je dôležité, aby zainteresované strany chápali tieto koncepty rovnako, keďže sa uplatňujú aj vo vzťahu k inovácii, aj vo vzťahu k podnikaniu.

3.6 Inovácia a dôstojná práca

3.6.1 Sociálne a technické inovácie môžu mať obrovský vplyv na organizáciu práce a pracovné podmienky zamestnancov. Čoraz väčšia individualizácia, autonómia a flexibilita v pracovnoprávných vzťahoch by nemala viesť k oslabeniu sociálnej ochrany. Ak majú byť inovačné modely úspešné, musia sa aj v zmenenom prostredí stále zaručiť zásady dôstojnej práce ⁽⁷⁾.

3.6.2 Inovácia pôjde ruka v ruku so všeobecným sociálnym pokrokom len vtedy, ak do nej budú zapojené všetky zainteresované strany, ktoré z nej zároveň budú mať aj osôh, ak sa pridaná hodnota spravodlivo rozdelí a ak sa nebudú rušiť žiadne sociálne práva. Sociálna ochrana zamestnancov sa musí naďalej zaručiť aj v zmenených podmienkach.

3.6.3 To isté sa týka individuálnych sociálnych práv zamestnancov, najmä pracovných podmienok a miezd. Inovačné modely a najmä digitalizácia často vedú k vyššiemu stupňu individualizácie na pracovisku a ohrozujú sociálne normy. Udržateľné inovačné modely musia rešpektovať práva zamestnancov a ich pracovné podmienky, a to aj v meniacom sa svete práce.

3.6.4 Nové inovačné obchodné modely musia podporovať kolektívne práva zamestnancov, ich praktické vykonávanie a úlohu sociálnych partnerov. Sociálni partneri, kolektívne dohody a zapojenie pracovníkov sú často zdrojom inovácie, keďže vytvárajú potrebné rámcové podmienky.

3.6.5 Sociálny dialóg a komplexné kolektívne dohody by sa mali naďalej presadzovať, pretože môžu prispieť aj k zlepšeniu rámcových podmienok na prechod k inovačným obchodným modelom. „Sociálne pravidlá hry“ sa v minulosti museli pravidelne prispôbovať novému technickému a sociálnemu vývoju a potrebné to bude aj v budúcnosti. Pozri napríklad prerozdelenie práce (napríklad skrátenie pracovného času).

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 170, 5.6.2014, s. 18.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 13, 15.1.2016, s. 26.

⁽⁷⁾ Zásady dôstojnej práce sa podľa MOP zameriavajú na dosiahnutie týchto cieľov: uplatňovanie základných pracovných noriem, príležitosti na dôstojnú prácu s dostatočným príjmom, zlepšenie sociálneho zabezpečenia a posilnenie dialógu medzi sociálnymi partnermi.

4. Presadzovanie rozmanitých modelov podnikania – príklad podnikov sociálneho hospodárstva

4.1 EHSV súhlasí s potrebou uznať a podporovať celkovú rozmanitosť a pluralitu obchodných a podnikateľských modelov, ktoré spolu tvoria jednotný trh⁽⁸⁾. Podniky sociálneho hospodárstva predstavujú oblasť, v ktorej má EHSV osobitné odborné znalosti. Podniky sociálneho hospodárstva a sociálni podnikatelia uplatňujú niektoré z uvedených koncepcií a slúžia ako názorný príklad týchto hybridných foriem podnikateľských modelov, ktoré vznikajú v Európe.

4.2 V Európe existujú vyše 2 milióny sociálnych podnikov, ktoré vytvárajú 10 % HDP. V mnohých členských štátoch je však toto odvetvie nové a nedostatočne rozvinuté, čo je významnou príležitosťou pre rozvoj. Občianska spoločnosť a sociálne hospodárstvo sú úzko prepojené a prostredníctvom inovácie prispievajú k významným systémovým zmenám v spoločnosti, a to v oblastiach, ako je napríklad starostlivosť o deti, nemocnice, presadzovanie osobnej samostatnosti a nezávislého bývania starších osôb a ľudí so zdravotným postihnutím, vyváženosť pracovného a súkromného života, pracovná integrácia a (sociálne) bývanie, ako aj množstvo vedeckých objavov či vynálezov.

4.3 Podniky sociálneho hospodárstva sa sústreďujú na špecifické skupiny užívateľov, nenaplnené potreby v spoločnosti alebo vyplňajú medzery, a tým experimentujú a prichádzajú s inovačnými riešeniami, pričom zároveň vykonávajú hospodársku činnosť. Svoje zisky opätovne investujú, aby plnili sociálne poslanie a dosahovali sociálny vplyv. Podniky sociálneho hospodárstva sa v poslednej dobe mimoriadne vyzdvihujú, lebo predstavujú zaujímavé riešenie, keďže zabezpečujú dvojité hodnoty – v sociálnej oblasti prostredníctvom svojej činnosti (sociálna súdržnosť alebo začlenenie) a v hospodárskej oblasti (prostredníctvom obchodovania, vytvárania podnikov a zabezpečovania zamestnanosti).

4.3.1 Rozmach inovácií a kreativity závisí od každej zainteresovanej strany, ako aj od správania a postojov. Preto je rozhodujúce nielen posilnenie sektora podnikov sociálneho hospodárstva, ale aj zabezpečenie ústretového postoja voči rôznym iným vznikajúcim modelom. Musí sa pestovať kultúra spolupráce a spoločných hodnôt, pričom táto zásada je napríklad v sociálnom hospodárstve zakotvená od jeho začiatkov. Keďže podniky sociálneho hospodárstva vytvárajú vďaka svojim inováciám nové príležitosti na trhu, treba venovať osobitnú pozornosť ochrane týchto subjektov, aby sa mohli ďalej rozvíjať.

4.3.2 Osobitne treba poukázať na skutočnosť, že podľa výsledkov výskumu sú ženy vo väčšej miere zastúpené v sociálnych, než v tradičných podnikoch. Okrem toho zo štúdií, ktoré zhromažďujú údaje rozdelené podľa pohlavia, vyplýva, že v niektorých európskych krajinách ženy podnikajúce v sociálnej oblasti dokonca prevažujú nad mužmi. Tieto štúdie takisto ukazujú, že podnikateľky v sociálnej oblasti sú inovatívnejšie ako ich mužskí kolegovia, pričom ich výdavky na inovácie sú nižšie⁽⁹⁾. Z tohto výskumu vyplýva, že ide o oblasť so značným potenciálom pre rozvoj, v rámci ktorej sa možno osobitne zamerať na podporu žien v sociálnom podnikaní.

5. Vytváranie priaznivého prostredia pre nové a inovatívne obchodné modely

5.1 Nové a inovatívne obchodné modely, ako napríklad podniky sociálneho hospodárstva, sú súčasťou riadneho hospodárstva a nie sú v rozpore s inými obchodnými modelmi. So zmenou spoločenského prostredia v Európe sa musí pozornosť sústrediť na zachytenie všetkých foriem inovácie, na základe ktorých vznikajú nové obchodné modely. Hoci tieto nové modely vychádzajú z mnohých koncepcií, o ktorých sa hovorí v kapitole 3, väčšina existujúcich programov na podporu, rozvoj a zakladanie podnikov, ako aj ďalšie nevyhnutné podmienky, ako sú právne predpisy a finančné nástroje, často tieto rôznorodé obchodné modely nepodporuje, keďže veľká časť pomoci a politik sa aj v súčasnosti naďalej koncipuje pre štandardný, tradičnejší model podnikov a s ním spätú logiku. Z tohto dôvodu a na zabezpečenie podpory pre celé spektrum rôznych obchodných modelov vznikajúcich v Európe by sa mali tieto prvky zohľadniť.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ C 318, 23.12.2009, s. 22.

⁽⁹⁾ WEstart: Mapping Women's Social Entrepreneurship in Europe, 2015.

5.1.1 V prípade podnikov sociálneho hospodárstva sa EHSV aktívne zasadzuje za úplný ekosystém osobitne prispôsobený jedinečným črtám tohto konkrétneho obchodného modelu⁽¹⁰⁾. Podobne **je potrebné vypracovať aj ekosystémy pre ďalšie nové a hybridné koncepcie podnikania**. Okrem toho sa musí existujúca pomoc aktualizovať a upraviť, aby sa vzťahovala aj na tieto nové modely a aby sa vďaka nej mohli existujúce podniky prispôsobiť novým trendom a uplatňovať ich. Ideálny ekosystém zahŕňa prvky, ako je napríklad prispôsobený finančný ekosystém s riešeniami v oblasti hybridného kapitálu, lepšia forma verejného obstarávania, individualizovaná podpora rozvoja podnikania a uplatňovanie merania sociálneho vplyvu. To má zásadný význam pre podporu vzniku a udržateľnosti všetkých obchodných modelov.

5.1.2 Inovácia už nie je lineárna. Na vypracovanie budúcich riešení je rozhodujúca kombinácia hľadísk technickej, environmentálnej a sociálnej inovácie. Plná integrácia týchto koncepcií si vyžaduje nový pohľad na **podávanie správ o pokroku, ktoré je založené na výsledkoch alebo vplyve**. V tejto súvislosti sú dôležité najmä dva prvky: vytváranie spoločnej hodnoty a trojitá súhrnná bilancia (zabezpečenie sociálneho, environmentálneho a hospodárskeho pokroku má rovnakú váhu). Ak sa uzná celková hodnota prostredníctvom kolektívneho vplyvu hospodárskych, sociálnych a environmentálnych aspektov, rýchlo sa objavujú nové druhy hybridných podnikov. Vytváranie spoločnej hodnoty je stále v začiatkoch. Preto je potrebné, aby si vedúci pracovníci rozvíjali nové zručnosti a znalosti a aby sa vlády naučili vykonávať právnu úpravu spôsobom, ktorý umožní, a nie znemožní vytváranie spoločnej hodnoty.

5.1.3 Kľúčovú úlohu pri správnom pridelovaní prostriedkov v rámci spoločnosti zohrávajú finančné trhy. Ale ich čoraz výraznejšie **krátkodobé zameranie je v priamom rozpore** s požiadavkou na riešenie dlhodobých potrieb spoločnosti, čomu sa venuje pozornosť vo viacerých správach⁽¹¹⁾. Podniky musia mať priestor na investovanie zamerané na budúcnosť, aby mohli vytvárať hodnoty pre investorov, ako aj pre spoločnosť vo všeobecnosti. To si vyžaduje nové systémy, ktoré odmeňujú dlhodobé investičné správanie. Význam verejného financovania, často v zmiešaných kapitálových riešeniach, predstavuje v tejto súvislosti dôležitý prvok, ktorý je často v pozadí rozvoja podnikov.

5.1.4 Na to, aby bola inovácia hnacou silou nových obchodných modelov, **sa musí sústavné podporovať kultúra priaznivá pre inovácie**. Na podporu kultúry inovácie v Európe je nevyhnutná podpora programov experimentovania, v ktorých sa uvíta úspech aj neúspech (ako kroky učenia sa). Bez toho, aby sa zásada predbežnej opatrnosti stala prekážkou inovácií, mala by sa ako doplnok k tejto zásade uplatňovať „zásada inovácií“, ktorá by zohľadňovala vplyv právnych predpisov a regulácie na inovácie. Prvým krokom je vytvorenie procesov a systémov postavených na koncepcii partnerstva zapojením kľúčových zainteresovaných strán (podpora otvorených fór, priestorov na dialóg a stretnutí založených na spolupráci). To sa už deje v celej Európe a mohlo by sa to ľahko rozvíjať, spoločne využívať a šíriť⁽¹²⁾.

5.2 Na podporu vytvárania nových podnikov v Európe je rozhodujúca **politická vôľa a zodpovednosť**. Kľúčový význam má rozvoj súdržných politických programov na úrovni EÚ a členských štátov špeciálne zameraných na podporu rôznych obchodných modelov. Je zrejme, že na dosiahnutie rastu a blahobytu v Európe je potrebný prechod k hospodárstvu a spoločnosti založeným na inovácii. V tomto záujme by sa mali primerane využiť právne predpisy a politiky vnútorného trhu. Preskúmanie stratégie jednotného trhu, ktoré sa má uskutočniť v roku 2017, je príležitosťou na zväznenie nových opatrení v tomto smere.

5.2.1 Zásadný význam má náležitá a trvalá podpora **základného a aplikovaného výskumu** ako zdroja budúcich inovácií, a to vzhľadom na dôraz na spoločnú hodnotu a trojitú súhrnnú bilanciu. Činnosti týchto nových obchodných modelov sa okrem toho musia zachytiť **štatisticky**, aby sa mohla poskytnúť najvhodnejšia politická podpora.

⁽¹⁰⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.social-entrepreneurship-make-it-happen>.

⁽¹¹⁾ Kayova správa z roku 2012: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/253454/bis-12-917-kay-review-of-equity-markets-final-report.pdf.

⁽¹²⁾ Európa zajtraška – projekty Loss (FR) a unMonastery (IT).

5.2.2 Je dôležité **zvyšovať informovanosť** o rôznych formách inovácií a inovátorov. Podniky sociálneho hospodárstva a občianska spoločnosť samy seba často neoznačujú za inovátorov. Zvyšovanie viditeľnosti sociálnej inovácie a zabezpečenie jej uznania prostredníctvom výslovného ocenenia jej výrazného prínosu pre spoločnosť podporí viac inovácií vo všetkých sektoroch.

5.2.3 EÚ naďalej zohráva ústrednú úlohu pri zhromažďovaní a výmene informácií o nových iniciatívach, podpore priaznivého prostredia a zabezpečení schopnosti kľúčových politických iniciatív zachytiť tieto nové trendy. Komisia má vhodné postavenie na podporu tejto **výmeny najlepších postupov a modelov na ich opätovné uplatnenie**.

V Bruseli 25. mája 2016

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS
